

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU

KUUKIRI

07/2023

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 1. septembril

juhatus: juhatus@maastikuarhitekt.ee

Maarja Gustavson (557 9979), Tanel Breede (521 7478)

Silver Riisalo (507 9638), Külli Sepp (514 4443)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)

kuukiri: Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee

JUULIS KUUKIRI PUHKAB

Saabunud südasuve puhul suunduvad nii EMAL kui kuukiri juulikuuks puhkusele. See tähendab, et augusti alguses uut kuukirja ei ilmu ning siinsetel veergudel kohtume teiega uuesti alles septembris.

Küll aga tuletame meelde, et endiselt on täies hoos EMALi aastapremiate konkurss, kuhu oodatakse võistlustöid **6. augustini**, ning samuti toimub augustis maastikuarhitekti kutse järgmise voo dokumentide vastuvõtt.

Lisaks tasub aeg-ajalt kiigata EMALi [kodulehele](#) ning jälgida meid ka [FBs](#) ning [Instagramis](#).

Kohtumiseni septembris ja ilusat suve!

Foto: Minea Kaplinski-Sauk

MAASTIKUARHITEKTI KUTSE SÜGISVOOR

Maastikuarhitekti kutse taotlemise sügisvoo dokumentide vastuvõtmise toimub **1.-20. augustil**. Täpsem info kutse taotlemise kohta [EMALi kodulehel](#).

Eesti
Maastiku-
arhitektide
Liit

EESTI MAASTIKUARHITEKTIDE LIIDU AASTAPREEMIADE KONKURSS 2023

Eesti Maastikuarhitektide Liidu aastapremiate eesmärk on tunnustada väljapaistvaid erialaseid saavutusi. Aastapremiatele on oodatud kandideerima terviklikud maastikuarhitektuuri teosed ja välisruumi kvaliteeti tõstvad teod neljas kategoorias:

AVALIK RUUM | väljakud, pargid, asulad, tänavad, memoriaalid, restaureeritud ajaloolised välialad

ÕU/HOOV | privaatsed aiad, kortermajade hoovid, poolavalikud ruumid, personaalsed ruumid

AJUTINE RUUM/TEGU | sündmuste väliruumid, välinäitused, installatsioonid, maastikuarhitektuuri valdkonda mõjutanud teod, eeskujulik koostöö jne

SPORDI- ja MÄNGUVÄLJAKUD

Tööde esitamise tähtaeg on 6. august 2023.

Esitada võib varem nomineerimata teoseid perioodist 6. august 2018 kuni 5. august 2023.

Töid võivad esitada nii eraisikud kui ka asutused [veebivormi](#) kaudu.

Eesti Maastikuarhitektide Liidu aastapremiad 2023 [STATUUT](#).

Esitatud kandidaatide seast valib nominendid ja preemiasaadajad välja maastikuarhitektidest ja teistest ruumieksperditest koosnev žürii.

Nominendid Eesti Maastikuarhitektide Liidu aastapremiale avalikustatakse septembris. Esialgsete kandidaatide nimekirja ei avalikustata.

Laureaadid kuulutatakse välja arhitektuurivaldkonna loomeliitude ja Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapitali ühisel auhinnatseremoonial Eesti Arhitektuuripremiad 2023.

Eesti Maastikuarhitektide Liidu aastapremia on rahaline, selle väljaandmist toetab Eesti Kultuurkapital.

Maastikuarhitektide Liidu, Arhitektide Liidu, Sisearhitektide Liidu, Kultuurkapitali arhitektuurivaldkonna aastapremiate ning Maja ja Sirp ruumipublikatsioonipremia nominentide ja laureaatidega võib tutvuda kodulehel [arhitektuuripremiad.ee](#) ja [kogumikes](#).

Kontakt: Reet Soans, tel: 5060834, info@maastikuarhitekt.ee

Koolitus "Madalhaljastuse kasutamine avalikel haljasaladel"

Eesti Maastikuarhitektide Liidu kaheosalise täiendkoolituse "Madalhaljastuse kasutamine avalikel haljasaladel" teine õppepäev toimub **22. augustil Ääsmäel ja Turbas**.

Päeva esimeses pooles tutvume erinevate avalikele aladele sobivate püsikute ja kõrrelistega Helga Taimeaias Ääsmäel, kus meie teejuhiks ja õpetajaks on pikaajase kogemusega Ülli-Riina Sildnik. Pärastlõunal jätkub koolitus Motomuseumi aias Turbas, kus meie giidiks ja koolitajaks on Evely Ustav. Aia näitel räägitakse täpsemalt haljasala rajamisest ning edasise hoolduse põhiküsimustest. Saame ülevaate sobivatest taimekooslustest ning oodatud on küsimused-vastused ja arutelu.

Detailsem info koolituse kohta ja registreerimine on avatud [SIIN](#).

Foto: Laura Männamaa

ILMUNUD ON ARHITEKTUURIAJAKIRJA MAJA UUS NUMBER Kevad 2023 (112): moratorium

Maja uus number lähtub üleskutsesest kehtestada kõiksugu uue ehitamisele moratorium.

„Peatada uue ehitamine, kas või ajutiselt, pakuks kehtivast ruumi loomise korrast ja selle kahtlusi äratavast kasvuiimperatiivist teistsugustele võimalustele radikaalse mõtteraami,“ kirjutas Charlotte Malterre-Barthes, kes 2022. aastal toonase Harvardi ülikooli kõrgema disainikooli (GSD) kaasprofessorina moratoriumi mõtte arhitektuurimaailmas jõuliselt välja käis (1).

Sarnane mõte kajas 2021. aastal ka Ulla Alla Eesti kunstiakadeemia arhitektuuri teaduskonnas kaitstud magistritöös „30 aastat pausi. Uurides mittetegemist“, kus uue ehitamise asemel on arhitekti töö fookuses hoopis olemasoleva eest hoolitsemine, hoolimine, hooldamine ja kaalutletud mitte-tegemine.

Miks? „Projekt, mis alles arhitekti mõtteis või töölaual kujuneb, on juba maa seest või küljest eemaldatud aines, valmis ümber kehtastuma vundamenti sideaineks või viilupoleki viimistluseks,“ kirjutab Roland Reemaa. Ta rõhutab arhitekti kaasvastutust maavarade ülemäärasel kaevandamisel. Arhitekti töö võib küll lisandväärtust luua, kuid see ka ekstraheerib ja jätab arme. Olukorras, kus Eestis oleme lähiaastail olnud tunnistajaks 40 aasta vanuste ja nooremategi hoonete täielikule lammutamisele ning hoonekehandi valimatule jahvatamisele maatäiteks, näib suhtumine ehitatud keskkonda sarnanevat pigem kiirmoe meelelaadiga.

Kas paus uue ehitamises tähendaks, et ehitussektor enam tööjõudu ei vaja? Et arhitektid võivad arvutid välja lülitada, loomingulisest eneseteostusest loobuda? Peale selle, et Eestis kasvab järgneva paarikümne aasta jooksul hoonete rekonstrueerimise vajadus ligi viis korda, tuues endaga kaasa võimalusi arvukate ehitiste ümbermõtestamiseks, leidub võimaluid ja väljakutsuvaid arhitektuuriprojekte ka näiteks materjalipõhises lähenemises. Sellele keskenduvad nii kuidas.works, Forest Parts kui ka BuildESTi raames TTÜ teadurid, kelle fookuses on lammutusjäakide kasutamine teiseste ehitusmaterjalide tootmisel. Seekordses numbris kajastatud projektid ehitavad kõik juba eesolnule. Nagu ütleb Ulla Alla: „Puhta lehe mõte ruumiloomes jääb minevikku.“

Laura Linsi,

Maja peatoimetaja alates 2023 kevadnumbrist

MAJA uue numbri kohta leiate rohkem teavet [SIIT](#).

MAJA

Eesti arhitektuuriajakiri № 112
Estonian Architectural Review
Kevad / Spring 2023

Moratorium

HIND / PRICE 12€
9 77023 074330

Seminari “Kliimamuutustega kohanemine ja elurikkuse suurendamine ruumi planeerimisel” materjalid järelevaadatavad

30. mail toimunud Rahandusministeeriumi ruumilise planeerimise osakonna seminari „Kliimamuutustega kohanemine ja elurikkuse suurendamine ruumi planeerimisel“ videosalvestised ning ettekannete slaidid on saadaval [SIIN](#).

Kliimamuutused: kohalike omavalitsuste roll ja võimalused kliimaeesmärkidesse panustamisel ning riskide maandamisel

Laura Rummelgas
Keskkonnaministeerium

Tallinn, 30.05.2023

VÕISTLUSED:

Narva peatänava visioonivõistlus

Võistluse eesmärgiks on leida parim linnaruumiline visioon Narva de facto peatänavale – Narva linna läbivale Tallinna maanteele ning linna keskpunktis asuvalle P. Kerese ringile – ning neid ümbritsevale linnaruumile. Tegemist on visioonivõistlusega, mille osalemiseks kvalifikatsioonikriteeriumid puuduvad – võitjaga linn lepingut ei sõlmi. Osaleda saavad ka füüsilised isikud. Konkursi raames välja valitud visiooni on plaanis kasutada eelkõige üldise linnaruumilise arengu suunamise teeviidaks ning planeeringute sisendiks.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **28. august**. Lisainfo [SIIN](#).

Narva Peetri platsi arhitektuurivõistlus

Narva Linnavalitsus koostöös Eesti Arhitektide Liiduga kuulutas välja arhitektuurivõistluse, millega otsitakse head terviklikku ruumilist lahendust Narva Peetri platsi ja selle lähiümbruse projekteerimiseks ja ümberehitamiseks. Peetri plats on ja peaks tulevikus olema veelgi rohkem Narva linna ning Eesti ja Euroopa liidu värav, linna ajalugu väärtustav keskväljak, Narva ja kogu Eesti oluliste kogunemisürituste toimumispaik ja kokkusaamiskoht ning linnaruumi olulisi keskeid osi (vanalinn, linnuse ala, Tallinna mnt tänavaruum, Puškini tänavaruum) siduv väljak, mis asub erinevate teekondade ristumispunktis.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **6. septembril**. Lisainfo [SIIN](#).

Signe Kasepalu

Milline on Sinu hariduskäik?

Alustasin 2009. aastal Eesti Maaülikoolis maastikuarhitektuuri bakalaureuseõppes ja lõpetasin selle 2012. aastal. Magistrantuuri esimese poolaasta õppisin ERASMUS programmi raames Soomes HAMKis (Hämeen Ammattikorkeakoulu) maastikudisaini. Peale Tartusse tagasitulekut jätkasin EMÜs ja lõpetasin magistri 2015. aastal.

Kuidas leidsid tee just maastikuarhitektuuri juurde?

Maastikuarhitektuuri juurde leidsin tee naljakal kombel juba põhikooli lõpus, kui õppekavas oli karjääriplaneerimine... või oli see kutsevaliku õppeaine... Igal juhul hakkasin juba enne gümnaasiumisse astumist sellele mõtlema. Pereringis arutades jõudsime mingi ringiga välja aianduseni ning see klikkis hästi – hakkasin uurima, mis variandid üldse oleksid. Maaülikoolis oli siis juba maastikuarhitektuuri õppekava kirjeldus olemas ning see hakkas üha enam mulle meeldima. 10. klassis käisin ka ühel EMÜ gümnaasistidele korraldataval infopäeval, mille fookus oli maastikuarhitektuuril. Mäletan et toona oli lektoriks Anna-Liisa Unt koos Robert Kähri ja Merle Karro-Kalbergiga – sama trio, kes mind ka mõni aasta hiljem bakas vastu võtsid. Igal juhul Tartusse minek oli kindel juba gümnaasiumi alguses.

Millega oled pärast õpingute lõppu tegelema?

Peale magistri lõppu, samal suvel, läksin neljaks kuuks Ukrainasse Lvivi linna tegema "peaaegu erialast" vabatahtlikku tööd kohaliku looduspargi Znesinnja administratsioonis. Eesmärk oli taastada ja taaslustada pargi nõlvadel kunagi kasvanud viinapuude istandus, suhtlus kohalikega ja idee presenteerimine.

Ukrainast koju naastes sain Tallinnas tööd maastikuarhitektina ja edasi juba olen jätkanud erialast karjääri. Vahepeal täiendasin ennast Luua Metsanduskoolis puittaimede hindaja täiendõppes, vahepeal olin lapsega kodus, aga nüüd taas tööpostil.

MUINSUSKAITSE JA RESTAUREERIMISALANE TÄIENDKOOLITUS

*Koolitusel osalemist toetati EMALi loomestipendiumiga
Piret Pallase, Kaja Sepper*

Aastal 2019 algas esimene maastikuarhitektidele suunatud muinsuskaitse ja restaureerimisalane täiendkoolitus, mille esimene lend lõpetas mais 2023. Koolituse eesmärk oli anda maastikuarhitektidele muinsuskaitse- ja restaureerimisalaseid spetsiifilisi lisateadmisi võimaldamaks taotleda muinsuskaitsealist pädevustunnistust. Koolitus venis pikaks seoses eriolukorraga Eestis, sest teatud mooduleid ei olnud erialast lähtuvalt kasulik veebi vahendusel omandada.

Koolitus koosnes kuuest moodulist: Eesti arhitektuur, muinsuskaitse filosoofia ja ajalugu, restaureerimise ettevalmistustööd, aia- ja pargikunsti stiiliajalugu, Eesti maastikupärand ja restaureerimine, maastikuarhitektuurse restaureerimise projekti koostamine. Koolituse esimesed moodulid toimusid koos TalTech Tartu Kolledži tudengite ja ehitusinseneride täiendkoolitusel osalejatega, koolituse teine pool, mis keskendus rohkem maastikuarhitektuuri spetsiifikale, oli aga üksnes maastikuarhitektide päralt. Täiendkoolituse käigus oli võimalik õppida mitmelt väga pika kogemusega maastikuarhitektilt, kelle hulgas oli nii muinsuskaitsega seotud ametnikke, arhiivitöötajaid kui ka eraettevõtjaid. Erinevate moodulite loenguid ja seminare vedasid teiste seas eest Inga Raudvassar, Sirl Salmistu, Nele Nutt, Raili Uustalu, Andres Viitkar, Sulev Nurme, Urve Sinijärvi, Kersti Lootus.

Mida ootad kõige rohkem EMALilt?

Siiani, olles maastikuarhitekti töös olnud ainult projekteerija rollis, ei ole leidnud aega ja ausalt öeldes näinud ka väga suurt võitu selles, et olla liidu liige. Nüüd, kui juhin K-Projektis oma väikest maastikuarhitektide gruppi, on tahes-tahtmata läinud tööülesannete amplua laiemaks ning saan suunata energiat ka erialavaldkonna ning koostöövõrgustiku arenduseks üldisemalt. Siin näeksin võimalust läbi EMALi tegevuse olla kaasatud erinevate valdkondade arengusse ja muutumisse.

Lisaks erinevatele koolitajatele oli ka koolituse formaat varieeruv – loengud siseruumides ja veebi vahendusel vaheldusid väljasõitude ja bürookülastustega. Esimesed moodulid puudutasid enamjaolt koolis õpitut, aga samas oli värskendav erinevaid teadmisi, olgu selleks siis Balti-Saksa mõisaparkide areng, Eesti arhitektuuri ajalugu vms, uuesti üle korrata. Silmaringi arendavaks mooduliks oli muinsuskaitse filosoofia ja ajalugu, kus töötasime muuhulgas erinevate fundamentaalsete alusdokumentidega, mis suunavad muinsuskaitsealisi põhimõtteid tänapäeval. Samuti oli põnev läbi töötada erinevaid ajaloolisi lähenemisi muinsuskaitsele ja restaureerimisele, mis annavad aimu, kuidas on jõutud tänapäevaste lahendusteni ja mismoodi on sündinud varasemad restaureerimisotsused.

Üheks meelde jäävamaks jäi mooduli "Eesti maastikupärand ja restaureerimine" toimumine Hiiu maal. Kui muidu kogunesime loenguid kuulama klassi- või arhiiviruumi, siis selle mooduli puhul oli seminari toimumispaigaks ajalooühinguline rehielamu ning õppetööle lisaks tegime väljasõite Hiiu maale erinevatesse piirkondadesse, mis täiendasid laua taga õpitut ning võimaldasid lisaks ajaloolistele kohtadele vaadelda ka hiljuti korrastatud või ümber tehtud alasid (Orjaku sadam, Kärda keskväljak) ja looduslikult põnevaid paikasid (Sääretirp, Kaibaldi liivik). Sama mooduli raames käsitleti ka ajalooliste kalmistute teemat – selleks viis meid Ilme Mäesalu Siselinna kalmistule jalutama ja loodud kohapeale uurima.

Maastikuarhitektuurse restaureerimise projekti koostamise moodul oli heaks proovikiviks, mis suunas seniomandatud teadmised praktikas käiku laskma. Moodul oli väga mitmekesine, koosnedes väärtuslikest loengutest ja sisukatest aruteludest, arhiivi ja muinsuskaitseameti külastusest ning projekti koostamisest. Samasse moodulisse jäid ka kolme objekti külastused: Vastseliina linnuse väliavad, Aluksne mõisapark ning Kuremaa mõisahoone ja park. Eesti objektide puhul oli väga inspireeriv ja diskussiooni tekitav näha nii valminud lahendust kui ka projekti, sest mõlema projekti autorid olid ka mooduli lektoriteks.

Koolitus oli suunatud maastikuarhitektidele, mistõttu oli lisaks koolitusprogrammile ka hea kohtuda just teiste maastikuarhitektidega (nii teiste koolituse osalejate kui ka koolitajatega), sest ka suurem osa lektoritest olid maastikuarhitekti taustaga). Sageli muutus loeng põnevaks diskussiooniks ning tihti jäi ajast puudu, sest teemad olid huvitavad ja intrigeerivad. Samas oli tegemist ka esimese sellelaadse koolitusega ja koolitajal polnud veel välja kujunenud selget süsteemi koolituse sisust ja läbiviimisest, mistõttu kujunes koolitusel osalemine kohati seikluseks.

Fotod: Kaja Sepper

Fotod: Piret Pallase

LILA 2023 MAASTIKUARHITEKTUURI AUHINDADE LAUREAADID

Rahvusvaheline žürii on oma vastutusrikka tööga ühele poole saanud ning selgunud on LILA (Landezine International Landscape Award) auhindade selleaastased laureaadid. Nagu juba traditsiooniks kujunenud, siis toome selgi aastal lühiülevaate kõigi kategooriate võidutöödest ära ka Kuukirjas, et rahvusvahelisel maastikuarhitektuuriparemikul kätt pulsil hoida.

Täpsem info koos žürii kommentaaridega [SIIN](#).

Elutööauhinna pälvis saksa maastikuarhitekt prof. [Lisa Diedrich](#), kes on oma karjääri jooksul avaldanud rohkelt olulisi maastikuarhitektuurialaseid teadus- ja praktilisi töid ning panustanud oluliselt erialase mõtte arengusse.

Parimaks maastikuarhitektuuribürooks kuulutati Hispaania ettevõtte [Batlleiroig Arquitectura](#), kelle projektid on ühtaegu multidistsiplinaarselt nutikad, tagasihoidlikult mängulised ning kontekstitundlikult ilusad.

Landezine International Landscape Award

LILA aastaauhinnaga pärjati [MICHELE&MIQUEL](#) and [dA VISION DESIGN](#)'i projekt [The Dark Line](#), millega Taiwanis asuv vana, söevendamiseks mõeldud raudteekoridor sai uue funktsiooni imeliste vaadetega matkateena, mis samaaegselt väärtustab piirkonna tööstusajalugu.

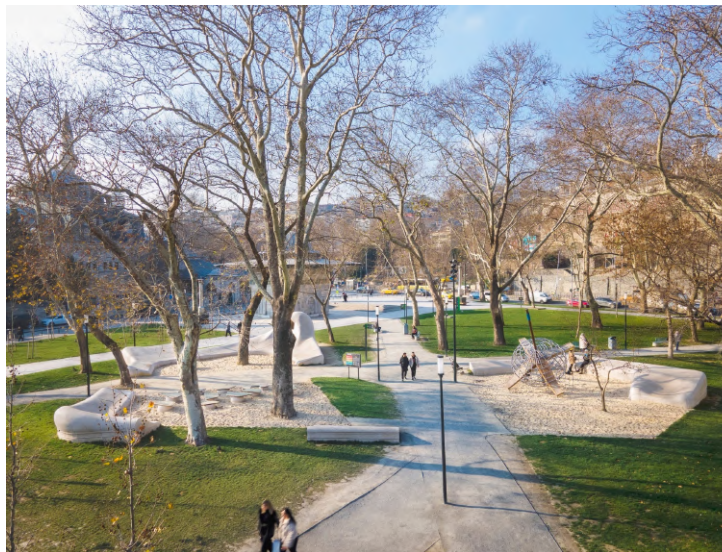
Avaliku ruumi kategoorias kuulutati võidutööks [DFLA](#) maastikuarhitektuuribüroo poolt loodud [Bridgefoot Street Park](#), lirimaa, kus on harmooniliselt ühendatud ja ellu rakendatud kogukonna kaasamise, ringmajanduse ning ökoloogiliste lahenduste põhimõtted.

Elamuarenduste kategoorias saavutas esikoha [Atelierhaus C21](#), mille autoriks on büroo rajek barosch. Tegu on vabakutseliste kunstnike elu- ja töökohan lähedal paikneva väikese välisruumiga, kuhu on suudetud luua mugav ja hästi läbimõeldud lahendustega väike linnalooduse oas.

Mänguväljakute kategoorias saavutas võidu [Tophane pargi mänguväljak](#) Türgis (autor Carve), kus lastele on kivist erilahendustega loodud keerukas ja vaba mängumaastik, mis toetab loomingulisust ja enese proovilepanekut.

Ülikoolilinnakute ja firmaaedade kategoorias pälvis esikoha [Rwanda Institute for Conservation Agriculture](#) (autor MASS Design Group), kuhu on kujundatud mitmekesine ning tervislik õppe- ja elukeskkond.

Taastatud maastike kategooria võidutööks valiti [Garrafi kontrollitud prügimägi Barcelonas](#) (autor Batlleiroig Arquitectura). Tegu on pikaajalise infrastruktuuriprojektiga, mille viimases etapis muudeti jäätmeladestusala põneva morfoloogiaga põllumajandusmaaks.

